

Nastavni predmet:	OPERACIJSKI SUSTAVI
Vježba: 03	Upravljanje servisima
Cilj vježbe:	Upoznati učenike s mogućnostima servisa i zadaća

PRIPREMA ZA VJEŽBU

Ponoviti gradivo s predavanja vezano uz servise.

IZVOĐENJE VJEŽBE

Postupke, korištene naredbe i dobivene rezultate zadataka zapisivati u bilježnicu te odgovoriti na postavljena pitanja vezana uz vježbu.

Pokrenuti Windows operacijski sustav.

Ulogirati se kao korisnik koji ima administratorske ovlasti.

Zadatak 1: Process Explorer - Servisi

a) Pokrenuti **Process Explorer**.

Dvoklik na **procexp.exe**.

Kojom bojom su označeni procesi vezani uz neke servise?

Odgovoriti u bilježnicu!

b) Desni klik na **prvi svchost.exe** proces (**odmah ispod services.exe procesa**) -> Properties -> Odabrati tab services

Da li postoje neki servisi vezani uz taj proces?

Uočite da postoji opis što radi koji od navedenih servisa!

Zapisati u bilježnicu koji su servisi vezani uz ovaj proces i ukratko zapisati što radi koji servis!

c) Pogledati za sljedećih **5 svchost.exe** procesa koji su servisi vezani uz ovaj proces.

U bilježnicu ukratko zapisati što radi koji servis!

d) Uočite da su za svaki servis u donjem desnom kutu prozora bile opcije:

Stop, Restart, Pause, Resume.

Kakve veze ove opcije imaju sa servisima?

Komentirati u bilježnicu!

Zatvoriti **Process Explorer**.

Zadatak 2: Task Manager - Servisi

a) Pokrenuti **Task Manager**:

Pritisnuti kombinaciju tipki **Ctrl+Shift+Esc**

Pozicionirati se u **tab Details**.

b) Poredati procese prema imenu:

Kliknuti na **Name**.

c) Locirati **svchost.exe** procese.

Pronaći **prvi svchost.exe** proces u popisu i pogledati koji su sve servisi vezani uz ovaj proces:

Desni klik na prvi svchost.exe proces u popisu -> Odabrati Properties

Postoji li koji tab s popisom servisa vezanih uz ovaj proces kao što je to bilo kod Process Explorera?

Odgovoriti u bilježnicu!

d) Pokušati ponovo pogledati koji su sve servisi vezani uz ovaj proces:

Desni klik na prvi svchost.exe proces u popisu -> Odabrati Go to Service(s)

Što se dogodilo?

Da li je nekako označen servis ili servisi koji su vezani uz ovaj proces?

Ako da - kako?

Pozvati nastavnika i pokazati kako je moguće pogledati te servise!!!!

e) Da li je na ovaj način moguće naći svih **6 svchost.exe** procesa iz zadatka 1?

f) Postoje li u **Task Manageru** pod **tab-om Services** opcije **Stop, Restart, Pause** poput onih u **Process Exploreru**?

g) Ugasiti Task Manager.

Zadatak 3: Servisi

a) Pogledati popis servisa:

Desni klik na Start -> odabrati Computer Management -> dvoklik na Services and Applications -> dvoklik na Services

b) Koji su tab-ovi navedeni osim tab-a **Name**?

c) Što je navedeno u tab-u **Startup Type**?

Što znači svaka od **4 mogućih opcija**?

Komentirati u bilježnicu!

Pozvati nastavnika!

d) Pogledati servis **Print Spooler**!

Desni klik na Print Spooler -> Odabrati Properties

U bilježnicu zapišite što je navedeno u sljedećim poljima:

Upravljanje servisima

Service name:

Display name:

Description:

Startup type:

Service status:

e) **Zaustaviti servis Print Spooler:**

Kliknuti **Stop!**

Kliknuti **OK!**

Da li se promijenio status ovog servisa u Stopped?

Resetirati računalo!

Ponovo pogledati popis servisa:

Win tipka + R -> upisati services.msc -> kliknuti Enter

Kakav je sada status servisa **Print Spooler**?

Zašto?

f) Ponovno pokušati zaustaviti servis **Print Spooler**:

U polju **Startup type** odabrati opciju **Disabled**.

Kliknuti na **Stop!**

Kliknuti **Apply!**

Kliknuti **Ok!**

Resetirati računalo!

Ponovo pogledati popis servisa:

Win tipka + R -> upisati services.msc -> kliknuti Enter

Kakav je sada **status servisa Print Spooler**?

Koja je razlika između **Disabled** i Manual opcije?

g) Pokrenuti servis **Print Spooler**:

U **Startup type** odabrati opciju **Automatic!**

Da li je već moguće odabrati opciju **Start**?

Kliknuti **Apply!**

Sada odabrati **Start!**

Kliknuti **Ok!**

Resetirati računalo!

Da li je servis pokrenut?

Zadatak 4: Servisi – komandna linija

a) Pokrenuti komandnu liniju:

Start -> upisati cmd -> kliknuti Enter

U komandnu liniju upisati naredbu:

net start

Što se ispisalo?

Da li je u tom ispisu i Print Spooler servis?

b) Zaustaviti servis Print Spooler:

Pogledati koje je ime navedeno u polju **Service name** za servis **Print Spooler** (To je već zapisano u bilježnicu u Zadatku 3).

Upisati u komandnu liniju:

net stop "spooler"

Što se dogodilo?

Izaći iz komandne linije:

exit

Pokrenuti komandnu liniju **s administratorskim ovlastima:**

Start -> upisati cmd -> desni klik -> Odabrati Run as Administrator

Upisati u komandnu liniju:

net stop "spooler"

Što se sada dogodilo?

U bilježnicu zapisati što se ispisalo!

c) Pokrenuti servis Print Spooler:

Upisati komandnu liniju:

net start "spooler"

Što se dogodilo?

Zadatak 5: Servisi – komandna linija (sc)

a) U komandnu liniju upisati naredbu:

sc

U bilježnicu zapisati opis naredbe.

Zapisati čemu služe opcije:

start:

stop:

config:

delete:

b) Zaustaviti servis Print Spooler:

U komandnu liniju upisati:

sc stop "spooler"

sc config "spooler" start= disabled

Što se ispisalo na ekranu?

Provjeriti da li je stvarno isključen ovaj servis:

Pogledati popis servisa:

Win tipka + R -> upisati services.msc -> kliknuti Enter

Kakav je sada **Status** i **Startup Type** servisa Print Spooler?

c) Pokrenuti servis **Print Spooler**:

Vratiti se u komandnu liniju.

Kao prvo za servis **Print Spooler** vratiti **Startup Type** na **Automatic**:

sc config "spooler" start= auto

Sada ponovo pokrenuti servis **Print Spooler**:

Upisati:

sc start "spooler"

Provjeriti da li je uključen servis **Print Spooler**:

Pogledati popis servisa:

Win tipka + R -> upisati services.msc -> kliknuti Enter

Kakav je sada Status i Startup Type servisa Print Spooler?

Zadatak 6: Uklanjanje servisa Print Spooler

a) **Ukloniti servis Print Spooler!**

Vratiti se u komandnu liniju (kao administrator).

Upisati u komandnu liniju naredbu:

sc delete spooler

Što se ispisalo na ekranu?

Da li je stvarno ovako lako uklonjen servis Print Spooler?

b) **Resetirati računalu!**

Provjeriti postoji li servis **Print Spooler**:

Pogledati popis servisa:

Win tipka + R -> upisati services.msc -> kliknuti Enter

Da li je servis **Print Spooler** obrisao ili se nalazi negdje na popisu servisa?

Zadatak 6: Nepotrebni servisi

- a) Da li je uklanjanje servisa Print Spooler narušilo rad operacijskog sustava?
- b) Postoje li još neki servisi koje bi bilo moguće ukloniti bez posljedica?
- c) Koje servise smatrate nepotrebima, a njihovo uklanjanje bi možda ubrzalo rad OS-a?

Provjera znanja:

- 1) Čemu služi net start naredba? (1 bod)
- 2) Čemu služi net stop naredba? (1 bod)
- 3) Čemu služi Print Spooler servis? (1 bod)
- 4) Što se pokreće upisivanjem services.msc? (1 bod)
- 5) Čemu služi sc stop naredba (1bod)
- 6) Čemu služi sc delete naredba (1bod)

Ocjene: 6 bodova = 5 ; 5 bodova = 4 ; 4 boda = 3 ; 3 boda = 2 ; <3 boda = 1